

СЕКЦІЯ 4

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК І ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ОПЛАТА СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗА ПРОГРАМОЮ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ НА ТЕРЕНАХ ХАРКІВЩИНИ В 2021 РОЦІ

О. А. МЕЛЬНИЧЕНКО, д-р наук з держ. упр., проф.,
проф. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківський національний медичний університет, Харків, Україна

Н. М. УДОВИЧЕНКО, канд. наук з держ. упр., доц., директорка
Комунальне некомерційне підприємство «Міська стоматологічна поліклініка № 1» Харківської міської ради, Харків, Україна

К. М. ЄРЬОМЕНКО, студентка
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна

Нинішня медична реформа внесла свої корективи у функціонування як сфери охорони здоров'я загалом, так і особливостей окремих її складових. Так, зокрема, хоча стоматологія традиційно вважається найбільш комерціалізованою ланкою сфери охорони здоров'я, тут, все ж, збережено можливість отримання безоплатної стоматологічної допомоги – медичного та естетичного ефекту від застосування лікарем доступних засобів, призначених для покращання стоматологічного здоров'я населення [4, с. 49]. Означене є можливим завдяки Програмі державних гарантій медичного обслуговування населення – «програмі, що визначає перелік та обсяг медичних послуг (включаючи медичні вироби) та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам держава гарантує за рахунок коштів Державного бюджету України згідно з тарифом, для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями й патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами» [6]. Загалом, у 2021 р. за програмою медичних гарантій щодо надання стоматологічної допомоги було виділено ₴ 250,2 млн, з них приватних структурам – лише ₴ 132 тис. [5]. Серед регіонів, найбільше фінансування отримала Харківська область ₴ 29,4 млн [5], або ж 14,3 % від загального обсягу фінансування за цим напрямом. І це попри те, що «станом на 01.12.2021 р. на території Харківщини мешкає 2,6 млн осіб (6,3 % від загальної чисельності населення України) [2]. Означений феномен й суспільна значущість означеної проблеми й обумовлює актуальність даного дослідження.

Передусім зазначимо, що відповідний пакет стоматологічної допомоги було запроваджено у 2020 р., а тариф оплати за ним зріс з ₴ 114,24 (2021 р.) до ₴ 123,19 (2022 р.) [5], що (зважаючи на додаткові обмеження, пов'язані з погіршенням епідеміологічної ситуації [3]), щонайменше у три-чотири рази є

меншим за фактичну собівартість такої стоматологічної допомоги, а відтак – унеможливує забезпечення належної її якості для пацієнта, й прибутковості – для її надавача (здебільшого, КНП «Стоматологічна поліклініка»).

Домінування Харківщини значною мірою обумовлено, з одного боку, наявністю значної кількості медичних закладів відповідного профілю, чий ресурсний потенціал цілком відповідає вимогам НСЗУ, а іншого – готовністю таких закладів (передусім, КНП) працювати за наявними «правилами». Ці ж причини, радше за все, обумовили наявні диспропорції у перерозподілі означених коштів й усередині регіону: місто Харків, де мешкає 1,4 млн осіб, тобто 53,8 % чисельності населення області [1], отримало € 20,7 млн, або ж 70,4 % від загальної суми коштів, передбачених на регіон; тоді як решту коштів розподілили між 8 опорних лікарень (по € 0,5–1,0 млн, на кожную) та 17 лікарень зі спеціалізованими відділеннями (по € 5–370 тис. на кожную) [5]. Безпосередньо серед стоматологічних поліклінік Харкова найбільший доробок мають, відповідно, КНП «Стоматологічна поліклініка» № 5 (€ 3,1 млн), № 7 (€ 2,4 млн) та № 3 (€ 2,0 млн) [5], що свідчить про вдале використання цими КНП наявного ресурсного потенціалу та існуючих можливостей.

Щомісячна сума оплат надавачам стоматологічної допомоги у 2021 р. вирізняється нерівномірністю: квітень-липень – € 1,7 млн, серпень – € 4,9 млн, вересень – € 3,3 млн, жовтень – € 3,0 млн, листопад – € 2,5 млн [5]. При цьому (від 16 до 22) коливалась і кількість надавачів такої допомоги.

Усі кошти від НСЗУ стоматологічні поліклініки отримали за надання стоматологічної медичної допомоги в амбулаторних умовах.

Отож, Харківщина цілком виправдано (передусім завдячуючи належному використанню наявного ресурсного потенціалу) займає провідні позиції в Україні за надання стоматологічної медичної допомоги за програмою медичних гарантій. Крім підтримання стоматологічного здоров'я населення, учасники цього процесу (здебільшого, КНП) не лише «освоюють» бюджетні кошти, а й зберігають клієнтську базу, яким надають додаткові стоматологічні послуги, що, зрештою, дозволяє «компенсувати» недостатній розмір оплати за програмою медичних гарантій. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення доступності якісних стоматологічних послуг.

Література:

1. Головне управління статистики у Харківській області. Офіційний сайт. URL: <http://kh.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.01.2022).
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.01.2022).
3. Мельниченко О. А., Удовиченко Н. М. Вплив епідеміологічно-економічної кризи на ринок стоматологічних послуг Харкова. *Місто. Культура. Цивілізація*: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. уч., 23 квітня 2020 р. Харків: Вид-во ХНУМГ, 2020. С. 206–208.
4. Мельниченко О. А., Удовиченко Н. М., Ємченко В. І. Полеміка щодо співвідношення понять «стоматологічна допомога» та «стоматологічна послуга». *Надбання сучасної епідеміології та біостатистики як запорука покращання громадського здоров'я в Україні*: матеріали наук.-практ. конф., 18 квітня 2019 р. Харків: Вид-во ХНМУ, 2019. С. 48–50.

5. Національна служба здоров'я України. Офіційний сайт. URL: : <http://nszu.gov.ua> (дата звернення: 01.12.2021).

6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення. Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text> (дата звернення: 11.01.2022).

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

А. Ю. ШАХНО, д-р екон. наук, доц.,
зав. кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
Т. В. ФЕДОРЕНКО, здобувач
Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

З прискоренням глобалізаційних процесів в світі спостерігається стрімкий розвиток економіки знань, високотехнологічних галузей, впровадження інформаційні технології, де ключове місце посідає людина як носій інтелекту, науково-технічного потенціалу, знань, вмінь тощо.

Стратегічний курс розвитку України в напрямку євроінтеграції неможливий без розбудови інноваційно-інвестиційної моделі держави. В сучасних умовах розвитку національної економіки науковці все більше уваги приділяють дослідженню найціннішого на сьогодні ресурсу, такого як людський капітал. Людина, втілюючи та розвиваючи свої здібності, є головним драйвером, необхідним у процесі глобалізації економічної системи. Як показує досвід, наразі у більшості випадків саме розвиток людського капіталу зумовлює розвиток не лише національної економіки, а й її структурних одиниць окремо, що також є необхідною умовою для ефективної роботи. Зазначимо, що ступінь розвитку людського капіталу напряму є залежним від рівня кваліфікації та знань тої чи іншої групи населення, досвіду роботи, навичок критично мислити в неординарних ситуаціях та знаходити гідні рішення в таких умовах і генерувати нові ідеї. Важливим фактором оцінки людського капіталу є вікові особливості його носіїв та стан їхнього здоров'я. Все перелічене є підґрунтями інноваційного розвитку, що й зумовлює глобалізацію національної економіки [1, с.548].

Підвищення якості людського капіталу залежить від процесу інвестування в людину як на рівні держави, так і на рівні підприємства, й самої особистості.

З нашої точки зору, інвестування в людський капітал – це всі цілеспрямовані витрати на формування та розвиток людини в грошовій або іншій формі (на освіту, професійну підготовку, підвищення кваліфікації, охорону здоров'я, мобільність, духовність тощо), які сприяють вдосконаленню інтелектуального та професійного зростання людини, розвитку творчості та креативності, підвищенню продуктивних здібностей, що приносить в майбутньому дохід як індивіду, так і суспільству в цілому. Саме інтелектуальна складова людини виступає джерелом інновацій й розвитку науково-технічного